

Kommunenes rolle i å forebygge radikalisering og ekstremisme

Hva slags drahjelp forventes fra statlige myndigheter

Yngve Carlsson, Kommunesektorens organisasjon KS

Tilnærminger, metoder og verktøy - eksempler

- Grunnmuren: Lokal analyse og kartlegging
 - Assistanse fra nasjonal spisskompetanse (forskere, praktikere i front).
 - Statlig finansiert. Ca. 25 kommuner fikk slik assistanse
- «Snu-ryggen til»- aksjonen i Brumunddal.
 - Avskymarkering på en verdig måte
- Øvre Eiker Viser Ansikt m/verdimanifestet:
 - Verdibilisering som varer
- Infiltrerende natteravning med politi-backing (Nordstrand)
- Foreldregrupper: (Nordstrand og Kristiansand)
- Kreativ bruk av kultur- og fritidsaktiviteter
 - for å gi mestring og nye relasjoner (også til politi og sosialarbeidere)
 - Fjellklatring, motorsport Gateakademiet (kulturutdanning)

- Bekymringsamtalen (utviklet av politiet på Manglerud)
 - 2003: PST og lokalt politi over hele landet: «Vigrid-samtalene»
- Miljøsplitting (Brumunddal, Kristiansand, Nordstrand):
 - Å få de unge i ekstreme miljøer over i arbeid eller utdanning – gjerne på steder langt vekk fra hjemstedet.
 - Samtidig som en fikk fengslet lederfigurer i miljøet
- «Age out»
 - Når det virker vanskelig å gjøre noe med et ekstremt voksenmiljø, så må en legge alle ressurser på å stoppe rekruttering (Bøler)
- Forhindre framvekst av voldelige mot-grupper/gjenger
 - Særlig med minoritetsungdoms som skaper utrygghet blant majoritetsungdom – som søker trygghet i h-ex-miljøet. (Kristiansand, Bøler).

- Svært mye av det arbeidet som ble gjort kan ikke plasseres under de tiltakene som er beskrevet overfor.
- Det dreier seg om tradisjonelt sosialt arbeid hvor det å utvikle tillit og relasjoner til utsatte ungdommer sto sentralt.
- Et viktig kjennetegn ved det lokale arbeidet er at det ble fulgt av en praktisk orientert følgeforskning
 - Arbeid og tiltak ble beskrevet, dilemmaer løftet fram og analysert i rapportsform – men samtidig som erfaringene hele tiden ble spilt tilbake til lokale aktører for at de skulle bli enda mer treffsikre i sine virkemidler.
- Det var flere forskere som «gikk med lokale aktører» - i noen tilfeller i flere år.

Følgeforskning

- Eidheim, F. 1993: Hva har skjedd i Brumunddal: Lokalsamfunnet i møte med de fremmede og seg selv.
- Carlsson, Y. 1995: Aksjonsplan Brumunddal: Ga den resultater?
- Carlsson, Y. og von der Lippe H.: 1997: Industribygda og rasismen. Utvikling og avvikling av et fremmedfiendtlig ungdomsmiljø (Vennesla).
- Carlsson Y. og v.d Lippe H.1999: Velstandsbydelen og rasismen (Nordstrand)
- Bjørgo, T, Carlsson Y, og Haaland T. 2001: Generalisert hat – polariserte fellesskap (Kristiansand)
- Bjørgo T. og Haaland T.: 2002: Vold, konflikt og gjenger (Skedsmo)
- Haaland T. og Carlsson Y. 2002: Kirkens ungdomsprosjekt – en virksomhetsbeskrivelse (Kristiansand)
- Haaland T. 2003: Vold, rusmidler og holdninger til innvandrere: En sammenlignende studie av ungdom i Kristiansand og Drammen
- Carlsson Y. og Haaland T. 2004: Voldelige ungdomsgrupper: Intervensjon på kommunenivå (Kristiansand)
- [Carlsson, Y. 2006: Hvordan gripe de ugripelige unge med minoritetsbakgrunn (Mentorprosjektet i Kristiansand)]

Andre viktige forskningsbidrag – med stor betydning for den praktiske anvendelse

- Bjørgo, T. 1997. Racist and Right-Wing Violence in Scandinavia (dr.-grads avhandling)
- Bjørgo T. og Carlsson, Y. 1999: Vold, rasisme og ungdomsgjenger (En oppsummering av norske erfaringer, også fra kommuner uten følgeforskning)
- Fangen, K. 1995: Skinheads i rødt, hvitt og blått
- Fangen, K. 1999: Pride and Power: A Sociological Interpretation of the Norwegian Radical Nationalist Underground Movement (dr. grads avh.)
- Fangen K. 2001: En bok om nynazisme

110 bøker, rapporter og artikler fra norske forskningsinstitutter om radikaliserings/ekstremisme og terrorisme fra årene 2005-2013 – som en ledes til via radikalisering.no

Med forstørret og uthevet skrift: Publikasjoner som utfra tittel kan ha et kommunalt/lokalt fokus

PHS

- Inger Marie Sunde, *Forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme på internett*, PHS 2013
- Ingvild Magnæs Gjelsvik and Tore Bjørgo (2012). *Ex-Pirates in Somalia: Processes of engagement, disengagement and reintegration*. Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention, Vol 13 No 2, 2012.
- Tore Bjørgo (2012). *Højreekstreme voldsideologier og terroristisk rationalitet: Hvordan kan man forstå Behring Breiviks utsagn og handlinger?* Social Kritik nr. 131 - 2012.
- Bjørgo, Tore (2011). *Dreams and disillusionment: Engagement in and disengagement from militant extremist groups*. Crime, Law and Social Change. Volume 55, Issue 4 (2011), pp. 277-285.
- **Bjørgo, T. (2011). *Strategier for forebygging av terrorisme, del I* i T. Bjørgo (red.). *Forebygging av terrorisme og annen kriminalitet*. Oslo: PHS Forskning 2011:1.**

- Tore Bjørgo & John Horgan (eds., 2009). *Leaving Terrorism Behind: Individual and Collective Disengagement*. London: Routledge.
- Rogelio Alonso, Tore Bjørgo et al (12 co-authors): *Radicalisation Processes Leading to Acts of Terrorism: A concise Report prepared by the European Commission's Expert Group on Violent Radicalisation*. Brussels: Submitted to the European Commission on 15 May 2008.
- Tore Bjørgo. *Reducing recruitment and promoting disengagement from extremist groups: The case of racist sub-cultures*, in Cheryl Benard (ed., 2006) *A Future for the Young: Options for helping Middle Eastern Youth Escape the Trap of Radicalization*. Washington D.C.: Rand Working Paper WR-354, 2005.
- Tore Bjørgo: *Root Causes of Terrorism: Myths, Reality and Ways Forward*. Editor, London: Routledge, 2005.

- **A. Stenersen, 2008, [Al-Qaida's Quest for Weapons of Mass Destruction: The History behind the Hype](#)**
- **B. Lia, 2007: [Architect of Global Jihad: The Life of Al-Qaeda Strategist Abu Mus'ab Al-Suri](#)**
- **B. Lia, 2006: [Globalisation and the Future of Terrorism: Patterns and Predictions](#)**
- **T. Hegghammer, 2010: [Jihad in Saudi Arabia: Violence and Pan-Islamism since 1979](#) (Cambridge Middle East Studies).**
- **[Violent Islamism in Egypt from 1997-2012](#). Heidi Breen, FFI Research Note, No. 2013/01703.**
- **["Bomb-Making for Beginners: Inside al Al-Qaeda E-Learning Course"](#)
Anne Stenersen, [Perspectives on Terrorism](#), Vol. 7, No.1, 2013**
- **["Single Actor Terrorism: Scope, Characteristics and Explanations"](#)
Petter Nesser, [Perspectives on Terrorism](#), Vol. 6, No. 6, 2012**
- **["Al Qaeda's Foot Soldiers: A Study of the Biographies of Foreign Fighters Killed in Afghanistan and Pakistan Between 2002 and 2006"](#) Anne Stenersen, [Studies in Conflict and Terrorism](#), 34:171–198, 2011**
- **["Chronology of Jihadism in Western Europe Update 2008-2010"](#)
Petter Nesser**
- **["The case for chasing al-Awlaqi"](#)
Thomas Hegghammer, [ForeignPolicy.com](#), 24 November 2010**

- ["Lessons Learned from the July 2010 Norwegian Terrorist Plot"](#)
Petter Nesser og Brynjar Lia, [CTC Sentinel](#), Volume.3, Issue.8, August 2010
- ["What is audio-visual jihadi propaganda? An overview of the content of FFI's jihadi video database"](#)
Cecilie Finsnes, FFI-rapport 2010/00960
- ["Motstand og politikk i Irak"](#)
Truls Hallberg Tønnessen, [Babylon: Tidsskrift om Midtøsten og Nord-Afrika](#), Vol.8, Nr.1, 2010, pp. 20-31
- ["The Taliban insurgency in Afghanistan: Organization, leadership and worldview"](#)
Anne Stenersen, FFI-rapport 2010/00359
- ["Al-Qaeda's Allies: Explaining the Relationship Between Al-Qaeda and Various Factions of the Taliban After 2001"](#)
Anne Stenersen, [Counterterrorism Strategy Initiative Policy Paper, New America Foundation](#), April 2010
- ["Hvor går al-Qaida?"](#)
Anne Stenersen, [Hvor hender det?](#), No.20, 12. April 2010
- ["Jihadi Salafis or Revolutionaries: On Religion and Politics in the Study of Islamist Militancy"](#)
Thomas Hegghammer, in R Meijer (ed), [Global Salafism: Islam's New Religious Movement](#), (London/New York: Hurst/Columbia University Press, 2009), pp. 244-266
- ["The Ideological Hybridization of Jihadi Groups"](#)
Thomas Hegghammer, [Current Trends in Islamist Ideology](#), 9 (November 2009)
- ["The big impact of small footprints"](#)
Thomas Hegghammer, [ForeignPolicy.com](#), 11 November 2009
- ["Islamist opposition in the Islamic Republic: Jundullah and the spread of extremist Deobandism in Iran"](#)
Audun Kolstad Wiig, FFI-rapport 2009/01265

- ["Are the Afghan Taliban Involved in International Terrorism?"](#)
Anne Stenersen, [CTC Sentinel](#), 2, 9 (September 2009)
- ["Weapons of Mass Instruction? A preliminary exploration of the link between madrassas in Pakistan and militancy"](#)
Qandeel Siddique, FFI-rapport 2008/02326
- ["Bokanmeldelse av Iselin Nordenhaug & Jan Oskar Engene, Norge i kamp mot terrorisme"](#)
Brynjar Lia, Oslo: Universitetsforlaget 2008. 172 sider, [Tidsskrift for samfunnsforskning](#), s. 405-407
- ["Truer verden med terrorangrep"](#)
Brynjar Lia og Thomas Hegghammer, Kronikk om al-Qaida og internasjonal terrorisme i [Dagsavisen](#), 15. august 2009, s 38-39
- ["Islamic Jihad Union: al-Qaida's Key to the Turkic World?"](#)
Einar Wigen, FFI-rapport 2009/00687
- ["The Struggle Within"](#)
Thomas Hegghammer, Review of the documentary film "Recycle". Published in [The National](#), 13 February 2009
- ["Al-Qaida – a challenge for Hamas?"](#)
Are Hovdenak (PRIO), FFI-rapport 2009/00092
- ["Violent Trends in Algeria Since 9/11"](#)
Hanna Rogan, [CTC Sentinel](#), Volume.1, Issue.12, (November 2008)

- [Al-Qaida's online CBRN manuals: A real threat?"](#)
Anne Stenersen og Brynjar Lia. Publisert som FFI-rapport 2007/02405. (The report is exempt from public disclosure. Government institutions may apply for access by sending a preliminary request to terrorism@ffi.no)
- ["The Red Mosque operation and its impact on the growth of the Pakistani Taliban"](#)
Qandeel Siddique, FFI-rapport 2008/01915
- ["Nuclear Terrorism: Hype, Hoax or Waiting to Happen? Nuclear ambitions and capabilities of terrorist organisations"](#)
Anne Stenersen, In: Kari M Osland and Magnus Eriksson (eds.), Nuclear Weapons in the 21st Century. Old Players, New Game - New Players, Old Game (Oslo: NUPI, 2008), pp 924 – 946
- ["Chronology of Jihadism in Western Europe 1994-2007: Planned, Prepared, and Executed Terrorist Attacks"](#)
Petter Nesser, [Studies in Conflict & Terrorism](#), 31, 10, October 2008: 924-946
- ["Doctrines for Jihadi Terrorist Training"](#)
Brynjar Lia, [Terrorism and Political Violence](#), 20, 4, s. 518–542, oktober 2008, (krever abonnement / subscription required)
- ["Training on a Battlefield: Iraq as a Training Ground for Global Jihadis"](#)
Truls Hallberg Tønnessen, [Terrorism and Political Violence](#), 20, 4, s. 543–562, oktober 2008,
- ["Islamist violence and regime stability in Saudi Arabia"](#)
Thomas Hegghammer, [International Affairs](#), 84, 4 (2008): 701-715

- ["Al-Qaida in the Islamic Maghreb Strikes Again"](#)
Hanna Rogan, [Perspectives on Terrorism](#), Volume II, Issue 8 (May 2008), pp. 23-28
- ["Al-Qaida's Appeal: Understanding its Unique Selling Points"](#)
Brynjar Lia, [Perspectives on Terrorism](#), Vol 2, No 8, 2008
- ["Jihadi studies: The obstacles to understanding radical Islam and the opportunities to know it better"](#)
Thomas Hegghammer, [The Times Literary Supplement](#), 2 April 2008
- ["Lessons Learned from the September 2007 German Terrorist Plot"](#)
Petter Nesser, [CTC Sentinel](#), Volume.1, Issue.4, March 2008
- ["Deconstructing the Myth about al-Qa`ida and Khobar"](#)
Thomas Hegghammer, [CTC Sentinel](#), Volume.1, Issue.3, (February 2008)
- ["'We have some planes..' - Luftfarten som terrormål"](#)
Truls Hallberg Tønnessen, Publisert som FFI-rapport 2008/00157
- ["Fatah al-Islam in Lebanon: Between global and local jihad"](#)
Tine Gade, FFI-rapport 2007/02727
- ["Al-Qaeda's online media strategies: From Abu Reuter to Irhabi 007"](#)
Hanna Rogan, FFI-rapport 2007/02729
- ["'We have some planes..' - Luftfarten som terrormål"](#)
Truls Hallberg Tønnessen, Publisert som FFI-rapport 2008/00157
- ["Fatah al-Islam in Lebanon: Between global and local jihad"](#)
Tine Gade, FFI-rapport 2007/02727

- ["Al-Qaeda's online media strategies: From Abu Reuter to Irhabi 007"](#)
Hanna Rogan, FFI-rapport 2007/02729
- ["Abu Mus'ab al-Suri's Critique of Hard Line Salafists in the Jihadist Current"](#)
Brynjar Lia, [CTC Sentinel](#), Volume.1, Issue.1, 18 December 2007
- ["Osama bin Laden's true priorities"](#)
Thomas Hegghammer, Op-ed article in [The Guardian](#), 3 Dec 2007
- ["Al-Qaida Focuses on Saudi Oil"](#)
Thomas Hegghammer, [Oxford Analytica](#), 11 September 2007
- ["Abu Reuter and the E-Jihad: Virtual Battlefronts from Iraq to the Horn of Africa"](#)
Hanna Rogan, [Georgetown Journal of International Affairs](#), vol. 8, no. 2, (Summer/Fall 2007) pp. 89-96
- ["Rejectionist Islamism in Saudi Arabia: The Story of Juhayman al-Utaybi Revisited"](#)
Thomas Hegghammer og Stéphane Lacroix, [International Journal of Middle East Studies](#), vol. 39, no. 1, 2007
- ["Maritim terrorisme - Nye trender"](#)
Truls Hallberg Tønnessen, Publisert som FFI-rapport 2007/00015
- ["Hva terrorisme er"](#)
Brynjar Lia, [Folk og forsvar](#), nr 2 2007 s. 4
- ["Saudi militants in Iraq - backgrounds and recruitment patterns"](#)
Thomas Hegghammer, FFI-rapport 2006/03875

- ["Al-Suri's Doctrines for Decentralised Jihadi Training - Part I", "Part 2"](#)
Brynjar Lia, [Terrorism Monitor](#), Volume 5, Issue 1/Part 1, Issue 2/Part 2, (January 18, 2007)
- ["Terrorist Recruitment and Radicalisation in Saudi Arabia"](#)
Thomas Hegghammer, [The Middle East Policy](#), 13, 4 (2006)
- ["The airliner plot" - en kort analyse av operasjonsmønster, motivasjoner og internasjonale forbindelser"](#)
Petter Nesser, FFI-rapport 2006/03084
- ["Waziristan - impact on the Taliban insurgency and the stability of Pakistan"](#)
Laila Bokhari, FFI-rapport 2006/02894
- ["Abu Musab al-Zarqawi: Death of an Icon"](#)
Thomas Hegghammer, [Opendemocracy.net](#)
- ["Reformprocesser og sikkerhedsudfordringer på Den Arabiske Halvøy?"](#)
Thomas Hegghammer og Søren Hove, Center for Mellomøststudier, Syddansk Universitet
- ["Paths to Global Jihad - Radicalisation and Recruitment to Terror Networks"](#)
Laila Bokhari et al, FFI-rapport 2006/00935
- ["Jihadism Online: A study of how al-Qaida and radikal Islamist groups use the Internet for terrorist purpose"](#)
Hanna Rogan, FFI-rapport 2006/00915
- ["Global Jihadism After the Iraq War"](#)
Thomas Hegghammer, [The Middle East Journal](#), vol. 60 no. 1 (2006), pp. 11-32
- ["Irak-konflikten i radikal islamistisk ideologi"](#)
Thomas Hegghammer, [Internasjonal Politikk](#), vol. 63 no. 4, 2005, pp. 351-370

- ["THE LONDON BOMBINGS.COM: An Analysis of Jihadist Website Discussion about the Attacks"](#)
Hanna Rogan, FFI-NOTAT 2005/02970
- ["Terror mot jarnvegar: Eit oversyn over typiske terroraksjonar mot togpassasjertransport"](#)
Brynjar Lia og Petter Nesser, Publisert som FFI-rapport 2005/01451
- ["Al-Qaida Statements 2003-2004: A compilation of translated texts by Usama bin Ladin and Ayman al-Zawahiri"](#)
Thomas Hegghammer, FFI-rapport 2005/01428
- ["The slaying of the dutch filmmaker: Religiously motivated violence or Islamist terrorism in the name of global jihad?"](#)
Petter Nesser, FFI-rapport 2005/00376
- ["Jernbanestasjoner som mål for terror og sabotasje - utfordringer i sikkerhetsarbeidet"](#)
Håvard Fridheim, FFI-rapport 2007/00233
- ["Bekjempelse av internasjonal terrorisme - fra militærmakt til utviklingshjelp"](#)
Annika S. Hansen et al., FFI-rapport 2006/01763
- ["Fighting terrorist finance : issues, impacts and challenges"](#)
Gjermund Haslerud, Bent Sofus Tranøy, FFI-rapport 2005/02100

NUPI (i hovedsak titler uten forfatter: Noe overlapp med FFI og PHS pga. samarbeid innen «konsortiet»)

- [Antijihad: Anders Behring Breiviks ideologiske opphav](#)¹
- [Exit Bin Laden – folkelig opprør i Midtøsten: Hva betyr dette for internasjonal terrorisme?](#)²
- [Europeisk politisamarbeid i bekjempelse av terrorisme og organisert kriminalitet](#)³
- [German Jihadists in Waziristan](#)⁴
- [Terrorismetrender i de nordiske land](#)
- [Truls Hallberg Tønnessen: "Motstand og politikk i Irak", Babylon: Tidsskrift om Midtøsten og Nord-Afrika, Vol.8, Nr.1, 2010, pp. 20-31](#)⁴
- [Anne Stenersen: "Al-Qaeda's Allies: Explaining the Relationship Between Al-Qaeda and Various Factions of the Taliban After 2001", Counterterrorism Strategy Initiative Policy Paper, New America Foundation, April 2010.](#)⁶
- [Anne Stenersen: "Hvor går al-Qaida?", Hvor hender det? \(HHD\), nr. 20, 12. april 2010. Utgis av NUPI.](#)⁷

- [The Geopolitics of 'Hearts and Minds': American Public Diplomacy in the War on Terrorism Era](#)¹
- [Violent Trends in Algeria Since 9/11](#)²
- [It takes two to Tango. Danish concepts of dialogue as counterterrorism](#)³
- [Chronology of Jihadism in Western Europe 1994-2007: Planned, Prepared, and Executed Terrorist Attacks](#)⁴
- [Training on a Battlefield: Iraq as a Training Ground for Global Jihadis](#)⁵
- [Et islamistisk studentopprør?](#)⁶
- [Al-Qaida's Appeal: Understanding its Unique Selling Points](#)⁷
- [Islamist violence and regime stability in Saudi Arabia](#)⁸
- [The Red Mosque operation and its impact on the growth of the Pakistani Taliban](#)⁹

- [The Geopolitics of 'Hearts and Minds': American Public Diplomacy in the War on Terrorism Era](#)¹
- [Violent Trends in Algeria Since 9/11](#)²
- [It takes two to Tango. Danish concepts of dialogue as counterterrorism](#)³
- [Chronology of Jihadism in Western Europe 1994-2007: Planned, Prepared, and Executed Terrorist Attacks](#)⁴
- [Training on a Battlefield: Iraq as a Training Ground for Global Jihadis](#)⁵
- [Et islamistisk studentopprør?](#)⁶
- [Al-Qaida's Appeal: Understanding its Unique Selling Points](#)⁷
- [Islamist violence and regime stability in Saudi Arabia](#)⁸
- [The Red Mosque operation and its impact on the growth of the Pakistani Taliban](#)⁹
- [Kriminelle organisasjoner](#)¹⁰
- [Architect of Global Jihad: The Life of Al-Qaeda Strategist Abu Mus'ab Al-Suri](#)¹
- [Radicalisation Processes Leading to Acts of Terrorism,](#)²
- [Al-Qaidas rekruttskoler: Hva gjorde Afghanistan-veteranene så farlige?](#)³

- Hvis vi skal legge til grunn den forskning som presenteres via radikalsering.no, er det kun 1 av 110 rapporter som synes å dreie seg om arbeid som gjøres lokalt – Bjørgos bok om forebyggingsstrategier.
- Sett fra lokalt politi og kommunene – som utgjør hovedtyngden i den lokale apparatet – er dette ikke særlig imponerende.
- Hvis vi nå vender tilbake til statsministerens kronikk i Aftenposten for en måned siden, hvor hun uttrykker: «Vi har solide etablerte forskningsmiljøer, men det er nødvendig å fortsette oppbyggingen av kompetanse samt videreformidling av forskning.» og hvor hun samtidig etterlyser økt handlekraft og engasjement fra kommunene – så vil jeg si at her har regjeringen virkelig en utfordring: En må vri fokus mye mer mot det lokale – og hva som gjøres og kan gjøres der.

- Kommunene, og lokalt politi inkl. lokalt PST, trenger kunnskap som gjør at de kan være på høyde med dagens utfordringsbilde. Den kunnskapen er bygde opp for 12-15 år siden – er i ferd med å gå ut på dato..
- Men det som bør ha overføringsverdi er hvordan en den gang organiserte forskning og kunnskapsformidling. Å bedrive følgeforskning for å utvikle et nytt og krevende felt, har ikke gått ut på dato.
- En trenger å få opp utfordringer, dilemmaer, praktiske løsninger, analyse av samspill mellom kommune, lokalt politi, PST og sivile organisasjoner.
 - Der hvor noe har «gått galt»: Hva har skjedd? Hvorfor gikk det slik? Hva kunne ha forhindret det? Lære av feil.
 - Men også lære av det som har fungert etter intensjonen.
- En trenger detaljerte og tykke beskrivelser: For å sitere Alexandra Gjørsv: Læring ligger ofte i detaljene.
- Dette er en utfordring fra KS på vegne av kommunene stiller til staten og som bør være en viktig del av den nye handlingsplanen mot radikaliserings.